



Inhoud

- 7 Kaarten en plattegronden
- 9 Woord vooraf

1 11 Mild en grillig bloemeneiland in de oceaan

- 12 Geografie
- 12 Landschap
- 14 Infrastructuur
- 15 Klimaat
- 16 Flora en Fauna
- 21 Bevolking, Taal en Religie
- 22 Cultuur
- 24 Bestuur en Economie

2 27 Vijf eeuwen handel

- 28 Een reeks uitbarstingen
- 28 De ontdekking van Porto Santo en Madeira
- 30 Suikerriet en wijn
- 33 Toerisme brengt redding

3 37 Zwarte haarstaartvis, bolo do caco en madeirawijn

- 38 De keuken
- 44 Madeirawijnen

4 49 Funchal

- 51 Historie
- 53 Oriëntatie
- 54 Het Historische Centrum
- 76 Botanische Tuin, Monte en São Martinho

5 93 Oost-Madeira

- 94 Quinta do Palheiro
- 95 Gajarau, Caniço en Santa Cruz
- 97 Machico

- 99 Caniçal
- 100 Ponta de São Lourenço
- 102 Ilhas Desertas en Ilhas Selvagens
- 103 Portela
- 104 Camacha en Santo da Serra
- 106 Porto da Cruz en Faial
- 108 Santana en Queimadas
- 112 Pico Ruivo
- 112 São Jorge en Arco de São Jorge
- 114 Ribeiro Frio
- 116 Pico do Arieiro

6 121 West-Madeira

- 122 Curral das Freiras
- 123 Câmara de Lobos
- 125 Cabo Girão
- 127 Ribeira Brava
- 129 Ponta do Sol
- 130 Calheta
- 132 Jardim do Mar, Paúl do Mar en Prazeres
- 134 Ponta do Pargo en Achadas da Cruz
- 138 Rabaçal
- 140 Paúl da Serra
- 142 Porto Moniz
- 144 Ribeira da Janela en Seixal
- 145 São Vicente en Ponta Delgada

7 151 Porto Santo

- 153 Vila Baleira
- 157 Zuidwestelijk Porto SANTO
- 159 Noordoostelijk Porto Santo

i 162 Algemene informatie

r 178 Register



Woord vooraf

Ten westen van Noord-Afrika ligt een kleine Portugese eilandengroep eenzaam in de oceaan: de Madeira-archipel. Hoofdeiland Madeira is een toeristische bestemming van formaat. Het heeft een prachtig grillig berglandschap, ruige zeekliffen, indrukwekkende laurierbossen, een heerlijk mild klimaat, een rijke cultuur en een zeer toepasselijke bijnaam: het Bloemeneiland. Gek genoeg heeft Madeira lange tijd een ietwat oubollig imago gehad, waarschijnlijk doordat er nauwelijks strandvertier is en er buiten de schoolvakanties veel mensen van middelbare leeftijd en ouder afkwamen op de bloemenpracht, het klimaat en het fantastische landschap.

Madeira raakt af van dat oubollige imago, en terecht. Ook voor (berg)wandelaars, mountainbikers en andere sportievelingen is Madeira een fantastisch eiland, en steeds meer mensen beginnen dat te ontdekken. Op 3,5 à 4 uur vliegen vanaf België en Nederland liggen talloze kilometers aan fraaie wandelroutes te wachten, nog even afgezien van de mooie en interessante hoofdstad Funchal en de talloze spectaculaire uitzichtspunten of *miradouros*. En wie strandvertier zoekt, kan altijd een uitstapje maken naar het kleine buureiland Porto Santo, waar kilometers wit zandstrand voor het grijpen liggen.

Guido Derksen





O VIOLTO

Restaurant & Bar

Regional & International

Cuisine

Fresh to Meat

to you

7 to Day

to All Day

to Sports Club

to Cold Drink

Funchal

Funchal, de bijzonder aangename hoofdstad van Madeira, ligt in een natuurlijk geologisch amfitheater aan de zuidkust van het eiland. Er wonen ongeveer 110.000 mensen, meer dan 40% van de totale bevolking. De naam Funchal is afgeleid van funcho, het Portugese woord voor venkel. De toevoeging -al maakt er iets als 'venkelplantage' van. Vroeger groeide er namelijk veel wilde venkel op een groot deel van Madeira, vooral in het amfitheater van Funchal.

< De kabelbaan boven het oude centrum van Funchal.





Funchal overzicht

Als je vanaf een van de uitzichtspunten rond de stad het amfitheater van Funchal overziet, dan maakt de stad op het eerste gezicht een wat rommelige en chaotische indruk. Die indruk wordt nog versterkt bij het bestuderen van de stadsplattegrond, waarop de straten en wegen kronkelend en kriskras door elkaar lijken te lopen. Van een overzichtelijk, rechthoekig stratenpatroon is vanwege het geaccidenteerde terrein beslist geen sprake.



Ochtendlicht over de vissershaven.

Wie de stad beter leert kennen, ontdekt echter dat Funchal een bijzonder prettige en verzorgde stad is. Straatvuil en graffiti ontbreken vrijwel geheel, de openbare ruimte is goed onderhouden, het oude centrum telt veel mooie oude gebouwen en op allerlei plekken tref je prachtige subtropische parken en tuinen vol met bloeiende bloemen en exotische bomen aan. Voeg daarbij de vele fijne cafés en restaurants en de ligging aan zee, en het wordt duidelijk dat ‘Klein Lissabon’, zoals de stad vroeger wel werd genoemd, veel te bieden heeft. En die chaotische indruk? Dat valt enorm mee, tenzij je de kleinere straatjes in de woonwijken hoger tegen de hellingen landinwaarts gaat verkennen.

HISTORIE

De hoofdstad van Madeira is bijna 6 eeuwen oud. Nadat Madeira in 1419 ontdekt was, verdeelde Portugal het eiland in twee administratieve eenheden, de zogenaamde *capitania*'s. João Gonçalves Zarco vestigde zich met zijn familie in de baai van Funchal en werd bestuurder van westelijk Madeira, Tristão Vaz Teixeira koos de baai van Machico uit om zich daar te vestigen als bestuurder van oostelijk Madeira.

Al snel groeide Funchal onder Zarco uit tot een belangrijke haven, terwijl in 1425 de eerste agrarische migranten, voornamelijk uit Noord-Portugal, naar de nederzetting kwamen, aangetrokken door de vruchtbare grond. Dankzij de strategische ligging langs de vaarroutes over West-Afrika ontwikkelde de



Terrasjes langs de Avenida Arriaga.

plaats zich snel, daarbij geholpen door de opkomende suikerindustrie. In de tweede helft van de 15de en in de eerste helft van de 16de eeuw groeide Funchal uit tot een van de welvarendste en meest kosmopolitische steden van Europa. Welgestelde handelaren en zeevaarders uit allerlei delen van het continent verhuisden naar de stad, onder wie voor enige tijd Christoffel Columbus. In 1508 verleende koning Emanuel I Funchal stadsrechten en bepaalde hij per decreet dat het de hoofdstad van Madeira werd. Funchal was in die tijd allang de belangrijkste plaats op het eiland geworden, ten koste van Machico.

Welvaart trekt helaas vaak ook ongenode gasten: Funchal bleek kwetsbaar voor zeerovers. In 1566 plunderde een kleine vloot Franse piraten eerst buureiland Porto Santo, waarna Funchal 15 dagen lang op brute wijze leeggeroofd en grotendeels verwoest werd. Het jaar erop zond de Portugese koning militaire architecten om de stad van betere verdedigingswerken te voorzien. Nieuwe forten werden gebouwd, maar het duurde nog een tijdje voordat Funchal weer overeind krabbelde. In de 17de eeuw bracht de opkomende wijnindustrie echter nieuwe welvaart en nieuwe immigranten, ditmaal voornamelijk uit Groot-Brittannië. Lokale edelen en rijke Britse wijnhandelaren lieten mooie villa's (quinta's) op weelderige landgoederen in de heuvels boven Funchal bouwen, zodat de stad zich landinwaarts begon uit te breiden. Velen lieten ook exotische bloemen en planten importeren om met hun tuinen de anderen te kunnen imponeren.